Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____О.Б. Жильцов
«___»_____2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

для студентів

спеціальності 051“Економіка”

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 051.00.01“Економіка міста. Урбаністика”

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 0254/26
Начальник відділу моніторингу якості освіти
(підпис) (прізвище, ініціали)
«31» серпня 2026 р.

Київ – 2026

Розробник:

Грущинська Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Грущинська Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
Протокол від 28.08 2026 р. № 19.

Завідувач кафедри В.В.ЛОЙКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) Економіка міста. Урбаністика.
28.08.2026 р.

Керівник освітньої програми_____ Ю.М. ЖУКОВА

Робочу програму перевірено 31.08.2026 р.

Заступник директора/декана О.О. КАЗАК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська Англійська (окремі теми)
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні (лекції/практичні/семінарські)	56 (28/14/14)
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	26
Форма семестрового контролю	екзамен

Мета дисципліни є формування у студентів теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації національних економічних інтересів.

Завдання навчальної дисципліни:

- набуття знань та навичок дослідження сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку;
- оволодіння навичками щодо аналізу і оцінки політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- вивчення теорій міжнародної торгівлі, прямих і портфельних інвестицій, міжнародного кредитування, міжнародної трудової міграції, валютних курсів, міжнародної економічної інтеграції та глобалізації;
- освоєння процесу здійснення аналізу структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг, фінансового ринку і його сегментів, ринку праці, валютного ринку;
- опанування знаннями методів і механізмів регулювання міжнародних економічних систем та суб'єктів, механізму міжнародної валютної системи, методології міжнародних розрахунків, розуміння логіки, напрямів і форм розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції, особливостей функціонування основних регіональних інтеграційних угруповань, сутності проблем глобалізації розвитку та механізмів їх вирішення; вміння використовувати одержані знання у практичній міжнародній економічній діяльності України, вирішувати

практичні задачі, враховуючи тенденції і перспективи світогосподарського розвитку.

3. Результати навчання за дисципліною

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність міжнародної економічної системи та закономірності її розвитку;
- особливості та закономірності політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища міжнародних економічних відносин та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- ключові методи і механізми сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин;
- загальну структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг, міжнародного руху факторів виробництва, капіталу, міжнародної валютної системи, міжнародних розрахунків, міжнародної економічної інтеграції;
- сутність глобальних проблем сучасності та механізми їх вирішення.

вміти:

- орієнтуватись в архітектурі міжнародної економічної системи*;*
- аналізувати і оцінювати середовище міжнародних економічних відносин, інфраструктуру міжнародної економічної діяльності, структуру та тенденції розвитку сучасного світового ринку товарів і послуг*;*
- вивчати методи і механізми сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин;
- використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України для розвитку міжнародних підприємницької, торгівельної і біржової діяльності;
- готувати та презентувати аналітичні звіти щодо закономірностей та особливостей розвитку середовища міжнародних економічних відносин, інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- використовувати вітчизняні та іноземні джерела інформації та ІКТ у професійній діяльності з урахуванням впливу процесів глобалізації та інтернаціоналізації господарської діяльності;
- чітко та ясно використовувати термінологію міжнародної економіки для фахової та іншої взаємодії.

Вивчення дисципліни «Міжнародна економіка» дає можливість професійно орієнтуватися в сучасній системі глобальних господарських зв'язків, механізмах міжнародного руху капіталу, товарів і послуг, а також у трансформаційних процесах світового господарства в умовах деглобалізації, геоекономічної фрагментації та повоєнного відновлення України.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.
СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

Програмні результати навчання:
РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.
РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Усього	Аудиторна				с.р.
			л.	п.з.	с.з.	м.к	
Змістовий модуль І. Міжнародна економічна система							
1.	Міжнародна економічна система	6	2		2		2
2.	Трансформація міжнародних економічних відносин	6	2		2		2
3.	Диверсифікація міжнародної економічної діяльності	6	2		2		2
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за змістовим модулем 1	**20**	**6**		**6**	**2**	**6**
Змістовий модуль ІІ. Міжнародна торгівля							

4.	Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування	6	2	2			2
5.	Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку	5	2	2			1
6.	Міжнародний науково-технологічний обмін	6	2	2			2
7	Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи	5	2	2			1
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 2		**24**	**8**	**8**		**2**	**6**
Змістовий модуль III. Міжнародний рух ресурсів							
8.	Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування	6	2	2			2
9.	Формування глобального фінансового ринку	6	2		2		2
10	Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.	6	2	2			2
11	Світова валютна система та міжнародні розрахунки	6	2	2			2
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 3		**26**	**8**	**6**	**2**	**2**	**8**
Змістовий модуль IV. Глобалізація							
12.	Міжнародна регіональна економічна інтеграція	6	2		2		2
13.	Європейська економічна інтеграція	6	2		2		2
14.	Globalization of economic development: trends, asymmetries, and regulation (Глобалізація економічного розвитку: тенденції, асиметрії, регулювання)*	6	2		2		2
	Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 4		**20**	**6**		**6**	**2**	**6**
Семестровий контроль		**30**					
Усього		**120**	**28**	**14**	**14**	**8**	**26**

*Тема викладатиметься англійською мовою

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Міжнародна економічна система

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет та об'єкт дисципліни міжнародна економіка. Світове господарство як система. Ядро міжнародної економічної системи та його конфігурація. Взаємодія національних економік та їх зростаюча конвергенція. Міжнародний поділ праці як рушійна сила інтернаціоналізації виробництва.

Міжнародна економічна система, її елементи. Фактори міжнародного поділу праці. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Форми міжнародної кооперації. Міжнародні економічні відносини.

Систематизація країн світу. Систематизація країн за регіональною ознакою. Систематизація країн за організаційною ознакою. Систематизація країн за рівнем економічного розвитку. Макроекономічні індикатори розвитку країн. Економічно розвинені країни світу Країни, що розвиваються та країни з ринками, що формуються. Країни з перехідною економікою. Нові індустріальні країни. Країни із середнім рівнем розвитку. Систематизація країн за рівнем соціально-економічного розвитку, ключовий показник систематизації. Механізми взаємодії національних економік країн світу. Принципи міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Трансформація міжнародних економічних відносин

Особливості форм міжнародних економічних відносин та рівні їх реалізації. Принципи міжнародних економічних відносин. Вплив середовища міжнародних економічних відносин на бізнес-діяльність. Характеристика середовища міжнародних економічних відносин. Політико-правове, економічне, соціально-культурне середовище. Ресурси та інфраструктура. Міжнародний транспорт та зв'язок.

Організація та суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Різновиди міжнародних організацій. Види міжнародної економічної діяльності. Рівні та органи адміністративно–правового регулювання міжнародної економічної діяльності.

Тема 3. Диверсифікація міжнародної економічної діяльності

Міжнародна економічна діяльність. Форми міжнародної економічної діяльності. Нові форми міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти МЕД. Специфічні суб'єкти МЕД. Мотивація здійснення міжнародної економічної діяльності для суб'єктів різних рівнів.

Транснаціональні компанії. Структура ТНК. Транснаціональні корпорації, сутність, критерії, еволюція та структура. Масштаби діяльності ТНК та БНК. Транснаціональні банки. Форми міжнародної економічної діяльності підприємств. Багатонаціональні компанії у формуванні мережевої економіки.

Змістовий модуль ІІ. Міжнародна торгівля

Тема 4. Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування

Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Класичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилізм. Теорія абсолютних переваг А.Сміта. Теорія порівняльних переваг Д.Рікардо. Теорія порівняльної наділеності факторами Е.Хекшера – Б.Оліна. Парадокс В.Леонтьєва. Теорія життєвого циклу товару. Теорія подібності країн. Неотехнологічні теорії. Теорія конкурентних переваг М.Портера. Неофакторні теорії міжнародної торгівлі.

Поняття світового ринку. Світовий ринок товарів. Світовий ринок послуг. Послуга. Класифікація послуг. Кількісні та якісні показники міжнародної торгівлі. Структурні показники міжнародної торгівлі. Показники динаміки. Показники результатів. Показники відкритовсті економіки. Сучасна структура світового ринку товарів і послуг. Географічна структура світового ринку. Товарна структура світового ринку. Сучасні тенденції розвитку світового ринку товарів та послуг. Зовнішня торгівля України: географічна та товарна структура. Україна на глобальному ринку товарів та послуг.

Тема 5. Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку

Форми міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Зустрічна торгівля. Форми зустрічної торгівлі.

Методи міжнародної торгівлі. Переваги та недоліки торгівлі напряму та через посередників. Види посередників. Посередницькі операції. Операції з перепродажу. Комісійні операції. Агентські операції. Брокерські операції. Інституційні посередники у міжнародній торгівлі. Міжнародні товарні біржі. Функції міжнародних товарних бірж. Класифікація міжнародних товарних бірж. Основні операції на міжнародних товарних біржах. Види біржових угод. Тенденції біржової торгівлі. Мережа торговельних бірж. Групи біржових товарів. Біржова торгівля України. Міжнародні аукціони. Центри аукціонної торгівлі. Види аукціонів. Способи проведення аукціонів та їх типи аукціонів. Тенденції аукціонної торгівлі. Міжнародні тендери. Класифікація міжнародних тендерів. Функції міжнародних тендерів. Етапи проведення торгів. Тенденції в проведенні торгів. Виставки. Ярмарки. Класифікація виставок та ярмарок. Функції виставок та ярмарок.

Ціноутворення на світовому ринку. Класифікація цін у міжнародній торгівлі. Система знижок у міжнародній торгівлі. Базисні умови постачання (INCOTERMS) та їх роль у формуванні ціни зовнішньоторговельних угод. Нові правила INCOTERMS.

Тема 6. Міжнародний науково-технологічний обмін

Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми. Сутність та види патентних угод. Особливості сучасної ліцензійної торгівлі. Основні форми передачі технологій. Канали передачі технологій. Лізинг як форма передачі технологій. Форми платежів за ліцензійними угодами. Особливості купівлі-продажу «ноу-хау». Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами. Міжнародний трансферт технологій, особливості технологічних стратегій країн світу. Фактори і пріоритети інноваційно-технологічного лідерства країн. Використання глобальними корпораціями інновацій на світових ринках. Форми техноглобалізму країн.

Регуляторні механізми стимулювання розвитку світового ринку інновацій.

Тема 7. Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи

Міжнародна торговельна політика. Інструменти міжнародної торгівлі. Види торговельної політики. Фрітрейдерство. Протекціонізм. Форми протекціонізму. Регулювання міжнародної торгівлі. Систематизація регуляторних механізмів зовнішньоторговельних відносин. Рівні та інструменти регулювання міжнародної торгівлі. Одностороннє, двостороннє та багатостороннє регулювання міжнародної торгівлі.

Тарифне регулювання міжнародної торгівлі. Митний тариф і його функції. Класифікація митного тарифу. Вплив мита на національну економіку.

Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Квотування (контингентування). Види квот. Ліцензування. Види ліцензій. «Добровільне» обмеження експорту. Приховані методи. Адміністративні формальності. Технічні бар'єри. Встановлення мінімальних імпортних цін. Імпортні податки. Імпортний депозит. Компенсаційне мито. Антидемпінгове мито. Валютні обмеження. Стимулювання експорту. Експортна субсидія. Експортні кредитні субсидії. Державне кредитування експорту та страхування експортних кредитів. Податкові пільги. Організаційно-інформаційне сприяння. Частка національної участі. Стимулювання національного виробництва.

Демпінг. Види демпінгу. Спорадчий демпінг. Навмисний демпінг. Зустрічний демпінг. Постійний демпінг. Зворотній демпінг. Умови здійснення демпінгу. Антидемпінгове мито. Методи визначення ставки антидемпінгового мита.

Світова організація торгівлі. Роль СОТ у регулюванні міжнародних торговельних відносин. Принципи СОТ. Наслідки вступу України до СОТ. Захист національних економічних інтересів в межах СОТ.

Змістовий модуль ІІІ. Міжнародний рух ресурсів

Тема 8. Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування

Інвестиції. Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Класичні теорії мотиваційної інвестиційної діяльності. Неокласичні теорії мотиваційної інвестиційної діяльності. Фактори впливу на міжнародну інвестиційну діяльність. Стимулювання інвестиційної діяльності міжнародними організаціями. Заходи стимулювання ПІІ. Методи стимулювання ПІІ. Форми іноземних інвестицій. Види міжнародних інвестицій. Показники інвестицій.

Методи здійснення прямого іноземного інвестування.

Міжнародна інвестиційна політика держави. Симулювання інвестицій. Вільні економічні зони. Методи стримування інвестиційних потоків.

Міжнародне виробництво. Види міжнародного виробництва. Динаміка показників міжнародного виробництва. Динаміка індексів світового виробництва.

Міжнародна інвестиційна діяльність та міжнародна інвестиційна позиція України. ЗіП в Україні.

Ринок цінних паперів. Структура ринку цінних паперів. Тенденції розвитку ринку цінних паперів. Квота портфельних інвестицій. Теорії

портфельного інвестування.

Міжнародний кредит. Ознаки міжнародного кредиту. Суб'єкти міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту.

Форми міжнародного кредиту. Зв'язані кредити. Фінансові кредити. Експортні кредити. Форфейтинг. Компенсаційні угоди. Факторинг. Факторингові операції. Внутрішні кредити. Іноземні (зовнішні) кредити. Змішані кредити. Товарні кредити. Валютні (грошові) кредити. Урядові (державні) кредити. Фірмові (комерційні) кредити. Вексельний кредит. Кредит за відкритим рахунком. Купівельний аванс. Кредити міжнародних фінансово-кредитних організацій. Приватні кредити. Змішані кредити. Брокерський кредит. Банківський кредит. Синдикований (консорціальний) кредит. Акцептно-рамбурсний кредит. Обліковий кредит.

Форми кредитування експорту. Лізинг. Класифікація лізингу. Ознаки лізингу. Світовий ринок лізингових послуг. Лізингові послуги в Україні. Факторинг. Переваги факторингу. Ціна факторингу. Ринок факторингових послуг. Динаміка надання факторингових послуг.

Міжнародні кредитно-фінансові інститути.

Зовнішня заборгованість України та шляхи її вирішення. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 9. Формування глобального фінансового ринку

Сутність та причини міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу. Експорт підприємницького капіталу та його види. Міжнародна офіційна допомога розвитку.

Фінансові ресурси. Джерела зовнішнього фінансування країн. Світовий фінансовий ринок, його функціональна, інституціональна, валютна та географічна структура. Функції світового фінансового ринку та умови його функціонування. Сучасні трансформації світового фінансового ринку. Чинники формування глобального фінансового ринку. Міжнародний ринок титулів власності. Міжнародний ринок боргових зобов"язань. Міжнародний ринок похідних фінансових інструментів. Євроринки та специфіка їх функціонування. Диверсифікаційні процеси глобальних фінансових ринків.

Основні світові фінансові центри та характеристика їх діяльності. Офшорні зони та компанії: особливості функціонування. Світові фінансові кризи: причини виникнення та наслідки.

Тема 10. Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.

Світовий ринок праці. Шляхи формування міжнародного ринку праці. Тенденції розвитку ринку праці. Чинники впливу на формування ринку праці. Чисельність населення. Моделі ринку праці. Рейнська (європейська) модель. Американська (ліберальна) модель. Японська модель ринку праці. Шведська модель. Європейська модель ринку праці. Англійська (європейсько-кейнсіанська) модель ринку. Німецька (неоліберальна) модель ринку.

Структура світового ринку праці. Сегменти. Географічна структура світового ринку праці. Фактори впливу на розвиток світового ринку праці. Показники розвитку світового ринку праці. Продуктивність. Безробіття. Старіння. Рівень зайнятості. Секторальна зайнятість. Безробітні, що живуть за

межею бідності. Зайнятість. Часткова занятість. Основні напрями підвищення зайнятості на міжнародному ринку праці. Нові форми зайнятості. Аутсорсинг. Лізинг персоналу. Темпінг. Аутстаффінг**.**

Міграція. Міграція робочої сили. Види міжнародної міграції. Міграція висококваліфікованих кадрів. Основні причини міжнародної міграції. Коефіцієнт Джині. Закономірності розвитку міжнародної трудової міграції. Характерні закономірності розвитку міжнародної трудової міграції

Етапи розвитку міграційних потоків. Світові центри тяжіння робочої сили.

Напрями міжнародної трудової міграції. Кількісні виміри міграційних процесів. Перекази мігрантів**.** Наслідки міжнародної міграції. Переваги для країн-імпортерів робочої сили. Переваги для країн-експортерів робочої сили. Недоліки для країни-імпортерів робочої сили. Недоліки для країни-експортерів робочої сили. Ефекти країни від міграції.

Міжнародні організації в регулюванні міжнародної міграції. Міжнародна організація праці (МОП). Комісія ООН по народонаселенню. Міжнародна організація з міграції (МОМ). Організація ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Управління верховного комісара у справах біженців (УВКБ) при ООН Система постійного нагляду за міграцією (CONEMI). Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Програма розвитку ООН (ПРООН).

Україна у світових міграційних процесах

Тема 11. Світова валютна система та міжнародні розрахунки

Валюта. Види валюти. Резервна валюти. Типи валют. Конвертованість валюти. Конвертованість за поточними операціями. Конвертованість за капітальними операціями. Повна конвертованість. Внутрішня конвертованість. Зовнішня конвертованість. Часткова конвертованість. Неконвертована валюта. Вільна конвертованість.

Валютний курс. Функції валютного курсу. Фактори, що впливають на валютний курс. Чинники, що впливають на валютний курс. Види валютних курсів. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Спот курс. Форвардний курс. Ринковий (розрахунковий) курс. Крос-курс. Валютне котирування. Непряме котирування. Пряме котирування.

Поняття валютної системи та її структура. Світова, регіональна та національна валютні системи. Суб'єкти міжнародних валютних відносин. Основні елементи національної та світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи.

Поняття та суб'єкти міжнародних розрахунків. Типи і види міжнародних розрахунків. Торговельні й неторговельні розрахунки. Відкритий рахунок. Інкасо. Акредитив. Форми міжнародних розрахунків та фактори їх вибору в міжнародних комерційних відносинах.

Механізм міжнародних розрахунків. Схема міжнародних розрахунків по документарному акредитиву, векселю та інкасо. Ступінь ризику суб'єктів при виборі форм міжнародних розрахунків. Інтернет в системі міжнародних розрахунків.

Сутність та структура платіжного балансу. Теорії платіжного балансу. Методологія складання платіжного балансу. Види платіжних балансів:

базисний баланс, баланс автономних рахунків, баланс ліквідності. Баланс міжнародної інвестиційної заборгованості

Порівняльна характеристика платіжних балансів провідних країн світу. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка.

Змістовий модуль IV. Глобалізація

Тема 12. Міжнародна регіональна економічна інтеграція

Сутність і фактори розвитку міжнародної регіональної інтеграції. Теорії економічної інтеграції, методологічні принципи теоретичних моделей.

Рівні, форми і типи міжнародної регіональної інтеграції. Стимулювання політики регіоналізму. Ефекти регіональних торговельних угод. Динамічні та статичні ефекти економічної інтеграції. Основні інтеграційні угруповання: ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, ЛАІА, АТЕС, СНД. Регіональні інтеграційні процеси в Південній Америці, Південно-Східній Азії, Африці. Проблеми формування Митного союзу та ЄврАзЕс. Участь України в процесах регіональної інтеграції.

Тема 13. Європейська економічна інтеграція

Особливості європейської інтеграції. Теоретичні концепції економічної інтеграції в ЄС. Позиції ЄС у глобальній економіці. Процес європейської інтеграції та його витоки. Структурна модель Європейського Союзу. Органи та інституції ЄС. Система прийняття рішень в ЄС. Цілі, принципи та повноваження ЄС. Європейський внутрішній ринок. Економічний та монетарний союз ЄС. Європейські політики. Етапи розширення ЄС. Досвід країн ЦСЄ щодо коінтеграції в ЄС. Особливості розширення Євросоюзу 2004 та 2007 років. Застосування Індексу Грубела-Ллойда (індекс виявлених переваг) в окремій галузі (на вибір) на ринку ЄС.

Детермінанти євроінтеграційної стратегії України та проблеми її реалізації. Передумови формування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Інтеграційні процеси в системі європейського континентального ринку.

Пріоритетні напрями геополітичної та галузевої орієнтації України. Україна у процесах європейської економічної інтеграції. Проблеми та перспективи співпраці України з країнами Європейського Союзу. Інтеграційний вибір України. Євроінтеграційна стратегія України.

Тема 14. Globalization of economic development: trends, asymmetries, and regulation (Глобалізація економічного розвитку: тенденції, асиметрії, регулювання) – викладається англійською мовою

Globalization of the world economy: essence, forms, and key features. Theoretical concepts of globalization. Indicators and metrics of the globalization process. The contradictory nature of the globalization process: positive and negative consequences. Financial globalization: its main forms, characteristics, and impacts. Contemporary global issues: essence, classification, and their escalation processes. Demographic challenges. Food security issues. Environmental problems. Escalation of regional conflicts. Global pandemic. Uneven development across world economies. Human exploration of the oceans and outer space.

Economic dimensions of globalization. Globalism and the national economy. Dimensions of the advantages of globalization. Regionalization as a response to the

challenges of globalization. Civilizational dimensions of global problems.

Challenges in selecting economic development strategies in light of civilizational threats. Major globalization challenges facing humanity. Interstate regulation of global issues.

The role of international economic and financial organizations in addressing global challenges facing humanity.

Глобалізація світової економіки: сутність, форми та особливості. Теоретичні концепції глобалізації.

Індикатори та показники глобалізаційного процесу. Суперечливість процесу глобалізації: позитивні та негативні наслідки. Фінансова глобалізація, її основні форми, характеристики та наслідки. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення. Демографічні проблеми. Продовольчі проблеми. Екологічні проблеми. Проблеми загострення регіональних конфліктів. Глобальна пандемія. Проблеми нерівномірності розвитку країн світу. Проблеми освоєння людством океану та космосу.

Економічні виміри глобалізації. Глобалізм і національна економіка. Виміри переваг глобалізації. Регіоналізація як реакція на виклики глобалізації. Цивілізаційні виміри глобальних проблем.

Проблеми вибору стратегії економічного розвитку у світлі цивілізаційних викликів. Основні глобалізаційні виклики людству. Міждержавне регулювання глобальних проблем.

Роль міжнародних економічних та фінансових організацій у вирішенні глобальних проблем людства.

Робота в Центрі компетентностей – Центр економічної дидактики

Практичні заняття з Тем 3, 5, 7, 9, 11 (Змістові модулі I, II, III). Завдання передбачають формування навичок аналізу поведінки та розрахунків основних параметрів ефективності діяльності суб'єктів міжнародного ринку: оцінка митно-тарифних платежів та інкотермс-витрат у контрактній вартості товарів (Змістовий модуль II); розрахунок ефективності міжнародного науково-технологічного обміну та ліцензійних угод (роялті, паушальні платежі); оцінка виграшу від торгівлі та ефективності диверсифікації ЗЕД; оцінка ефективності залучення інвестицій, максимізації прибутку від портфельного інвестування, дисконтування грошових потоків прямих іноземних інвестицій з урахуванням країнового ризику та волатильності світової валютної системи.

Передбачає формування навичок збору інформації з відкритих статистичних джерел (Світовий Банк, МВФ, НБУ, Держстат) та її фахового аналізу.

Тема 2. (Трансформація міжнародних економічних відносин) - добір даних щодо показників зовнішньоторговельної відкритості та динаміки Платіжного балансу України з баз даних НБУ, побудова діаграм, аналіз динаміки показників та структурно-трансформаційних зрушень у МЕВ. Виступи з результатами.

Тема 4. (Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонзиції) - добір даних, що характеризують експорт, імпорт, торговельне

сальдо, умови торгівлі та динаміку реального ВВП з відкритих даних Світового Банку по визначеній країні. Побудова діаграм у Excel та аналіз макроекономічної динаміки світового попиту і пропозиції. Виступи з результатами.

Тема 6. (Міжнародний науково-технологічний обмін)- добір даних з відкритих джерел Світового Банку, що характеризують динаміку витрат, експорт високотехнологічної продукції та патентну активність по визначеній країні/Україні в динаміці років, побудова діаграм, аналіз динаміки реальних показників та їх частки у загальному обсязі експорту. Виступи з результатами.

Тема 8. (Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування) - добір даних, що характеризують динаміку залучення прямих іноземних інвестицій, портфельних інвестицій та валового зовнішнього боргу з відкритих даних Світового Банку. Побудова діаграм у Excel та аналіз макроекономічної динаміки показників окремо та разом. Виступи з результатами.

Тема 10. (Модифікація світового ринку праці). Міжнародні міграційні процеси у XXI ст. - добір даних, що характеризують динаміку міжнародних міграційних потоків, обсягів грошових переказів, що потенційно можуть бути чинником економічного зростання/депопуляції, та динаміки реального ВВП України/країни з відкритих даних Світового Банку. Побудова діаграм у Excel та аналіз макроекономічної динаміки обох показників окремо та разом. Розрахунок коефіцієнта кореляції між міграційним чинником (або грошовими переказами) та ВВП у Excel. Побудова точкової діаграми та лінії тренду. Оцінка тісноти зв'язку між трансферними міграційними потоками та економічним зростанням. Виступи з результатами.

Тема 14. (Globalization of economic development: trends, asymmetries, and regulation) - добір даних щодо індикаторів глобалізаційної асиметрії (індекс конкурентоспроможності, рівень нерівності доходів (індекс Джині)) та динаміки ПІІ/ВВП з баз даних Світового Банку / МВФ. Побудова діаграм, аналіз асиметрій глобального розвитку та ефективності міжнародних регуляторних механізмів. Виступи з результатами.

Матриця відповідності тем дисципліни результатам навчання

№	Тема	РН4	РН7	РН9	РН13	РН19	РН21
1	Міжнародна економічна система		●		○		●
2	Трансформація міжнародних економічних відносин	○	●	●	●	●	●
3	Диверсифікація міжнародної економічної діяльності		●			○	
4	Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування	●	●		●		●
5	Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку	●	●	●	○	○	●
6	Міжнародний науково-технологічний обмін	●	●	●	●	●	●
7	Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи		●		○		

№	Тема	РН4	РН7	РН9	РН13	РН19	РН21
8	Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування	○	●			○	●
9	Формування глобального фінансового ринку	○	●	●	●	●	
10	Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.	●	●	●	○		●
11	Світова валютна система та міжнародні розрахунки		●			○	
12	Міжнародна регіональна економічна інтеграція		●		●	●	●
13	Європейська економічна інтеграція	●	●				●
14	Globalization of economic development: trends, asymmetries, and regulation		●		●	○	●

Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4	3	3
2	Відвідування практичних, семінарських занять	1	3	3	4	4	4	4	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	4	20	3	15
4	Робота на практичних, семінарських заняттях	10	3	30	4	40	4	40	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				**76**		**93**		**93**		**76**
Розрахунок коефіцієнта			**338:60=5,63**							
Екзамен			**40**							
Загалом			**100**							

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали

1	Міжнародна економічна система	2	5
2	Трансформація міжнародних економічних відносин	2	5
3	Диверсифікація міжнародної економічної діяльності	2	5
4	Міжнародна торгівля та рівновага світового попиту та пропонування	2	5
5	Форми, методи міжнародної торгівлі та цінова політика на світовому ринку	1	5
6	Міжнародний науково-технологічний обмін	2	5
7	Регуляторні механізми міжнародної торговельної системи	1	5
8	Міжнародний рух інвестиційного капіталу, портфельне інвестування та кредитування	2	5
9	Формування глобального фінансового ринку	2	5
10	Модифікація світового ринку праці. Міжнародні міграційні процеси у XXI ст.	2	5
11	Світова валютна система та міжнародні розрахунки	2	5
12	Міжнародна регіональна економічна інтеграція	2	5
13	Європейська економічна інтеграція	2	5
14	Globalization of economic development: trends, asymmetries, and regulation	2	5
	Разом	26	70

Форма подання результатів: надсилання файлу з відповіддю у ЕНК.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо завдання виконано повністю, вірно, структуровано, наведено необхідні пояснення, розрахунки (для задач) виконані вірно.

Бали знижуються, якщо у невірні або відсутні базові положення завдання (мінус 1-2-3 бали в залежності від завдання), якщо завдання не виконано - 0 балів.

Термін здачі: відповідь на практичному занятті з відповідної теми, якщо заняття проводиться в аудиторії, або термін, вказаний викладачем, якщо заняття дистанційне.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни.

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

II	Теми 4, 5, 6, 7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 8, 9, 11, 12 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Тема 12, 13, 14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в ЕНК в середовищі Moodle).

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у дистанційній формі (онлайн в середовищі Moodle) і включає 40 тестів, які охоплюють весь зміст курсу.

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 40 тестових завдань студент може одержати максимально 40 балів.

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів;**

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні

відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Світове господарство як система. Ядро міжнародної економічної системи та його конфігурація.
2. Міжнародна економічна система, її елементи.
3. Фактори міжнародного поділу праці.
4. Міжнародна спеціалізація виробництва.
5. Міжнародне виробниче кооперування. Форми міжнародної кооперації.
6. Міжнародні економічні відносини.
7. . Систематизація країн за регіональною ознакою.
8. Систематизація країн за організаційною ознакою.
9. Систематизація країн за рівнем економічного розвитку.
10. Макроекономічні індикатори розвитку країн.
11. Систематизація країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
12. Механізми взаємодії національних економік країн світу. Принципи міжнародних економічних відносин.
13. Особливості форм міжнародних економічних відносин та рівні їх реалізації. Принципи міжнародних економічних відносин.
14. Характеристика середовища міжнародних економічних відносин..
15. Організація та суб’єкти міжнародної економічної діяльності.
16. Різновиди міжнародних організацій. Види міжнародної економічної діяльності. Рівні та органи адміністративно–правового регулювання міжнародної економічної діяльності.
17. Форми міжнародної економічної діяльності. Нові форми міжнародної економічної діяльності.
18. Транснаціональні корпорації, сутність, критерії, еволюція та структура. Масштаби діяльності
19. Транснаціональні банки.
20. Форми міжнародної економічної діяльності підприємств.
21. Еволюція теорій міжнародної торгівлі.
22. Кількісні та якісні показники міжнародної торгівлі. Структурні показники міжнародної торгівлі.
23. Сучасна структура світового ринку товарів і послуг.
24. Зовнішня торгівля України: географічна та товарна структура. Україна на глобальному ринку товарів та послуг.
25. Форми міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі.
26. Методи міжнародної торгівлі. Переваги та недоліки торгівлі напряму та через посередників.
27. Міжнародні товарні біржі. Функції міжнародних товарних бірж. Класифікація міжнародних товарних бірж.
28. Міжнародні аукціони. Центри аукціонної торгівлі. Види аукціонів.

29. Міжнародні тендери. Класифікація міжнародних тендерів. Функції міжнародних тендерів.
30. Ціноутворення на світовому ринку. Класифікація цін у міжнародній торгівлі.
31. Нові правила INCOTERMS.
32. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми.
33. Сутність та види патентних угод.
34. Особливості сучасної ліцензійної торгівлі.
35. Основні форми передачі технологій. Канали передачі технологій.
36. Лізинг як форма передачі технологій. Форми платежів за ліцензійними угодами.
37. Міжнародний трансферт технологій, особливості технологічних стратегій країн світу.
38. Фактори і пріоритети інноваційно-технологічного лідерства країн.
39. Форми техноглобалізму країн.
40. Інструменти міжнародної торгівлі.
41. Види торговельної політики. Фрітрейдерство. Протекціонізм. Форми протекціонізму.
42. Регулювання міжнародної торгівлі.
43. Тарифне регулювання міжнародної торгівлі. Митний тариф і його функції. Класифікація митного тарифу.
44. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.
45. Демпінг. Види демпінгу. Антидемпінгове мито.
46. Світова організація торгівлі. Роль СОТ у регулюванні міжнародних торговельних відносин. Принципи СОТ.
47. Наслідки вступу України до СОТ. Захист національних економічних інтересів в межах СОТ.
48. Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Показники інвестицій.
49. Методи здійснення прямого іноземного інвестування.
50. Міжнародна інвестиційна політика держави. Симулювання інвестицій. Вільні економічні зони. Методи стримування інвестиційних потоків.
51. Міжнародне виробництво. Види міжнародного виробництва.
52. Ринок цінних паперів. Структура ринку цінних паперів. Тенденції розвитку ринку цінних паперів.
53. Міжнародний кредит. Ознаки міжнародного кредиту. Суб'єкти міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту.
54. Форми міжнародного кредиту.
55. Форми кредитування експорту.
56. Міжнародні кредитно-фінансові інститути.
57. Зовнішня заборгованість України та шляхи її вирішення. Україна в міжнародних кредитних відносинах.
58. Сутність та причини міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу.
59. Експорт підприємницького капіталу та його види.
60. Міжнародна офіційна допомога розвитку.
61. Світовий фінансовий ринок, його функціональна, інституціональна,

валютна та географічна структура.

62. Функції світового фінансового ринку та умови його функціонування. Сучасні трансформації світового фінансового ринку.
63. Чинники формування глобального фінансового ринку.
64. Основні світові фінансові центри та характеристика їх діяльності.
65. Офшорні зони та компанії: особливості функціонування.
66. Світові фінансові кризи: причини виникнення та наслідки.
67. Шляхи формування міжнародного ринку праці. Тенденції розвитку ринку праці.
68. Моделі ринку праці.
69. Структура світового ринку праці. Показники розвитку світового ринку праці.
70. Міграція робочої сили. Види міжнародної міграції.
71. Етапи розвитку міграційних потоків. Світові центри тяжіння робочої сили.
72. Напрями міжнародної трудової міграції. Кількісні виміри міграційних процесів. Ефекти країни від міграції.
73. Міжнародні організації в регулюванні міжнародної міграції.
74. Види валюти. Типи валют. Конвертованість валюти.
75. Валютний курс. Функції валютного курсу. Фактори, що впливають на валютний курс.
76. Поняття валютної системи та її структура. Світова, регіональна та національна валютні системи.
77. Суб'єкти міжнародних валютних відносин.
78. Еволюція світової валютної системи.
79. Поняття та суб'єкти міжнародних розрахунків. Типи і види міжнародних розрахунків.
80. Форми міжнародних розрахунків та фактори їх вибору в міжнародних комерційних відносинах.
81. Механізм міжнародних розрахунків.
82. Сутність та структура платіжного балансу.
83. Методологія складання платіжного балансу.
84. Сутність і фактори розвитку міжнародної регіональної інтеграції.
85. Рівні, форми і типи міжнародної регіональної інтеграції.
86. Особливості європейської інтеграції. Позиції ЄС у глобальній економіці.
87. Детермінанти євроінтеграційної стратегії України та проблеми її реалізації. Передумови формування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.
88. Інтеграційні процеси в системі європейського континентального ринку.
89. Глобалізація світової економіки: сутність, форми та особливості. Теоретичні концепції глобалізації.
90. Індикатори та показники глобалізаційного процесу. Суперечливість процесу глобалізації: позитивні та негативні наслідки.
91. Фінансова глобалізація, її основні форми, характеристики та наслідки.
92. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення.

93. Економічні виміри глобалізації.
94. Основні глобалізаційні виклики людству.
95. Міждержавне регулювання глобальних проблем.
96. Роль міжнародних економічних та фінансових організацій у вирішенні глобальних проблем людства.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою ЄКТС	Кількість балів	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-34	Незадовільно з обов’язковим повторним проходженням курсу

Навчально-методична карта дисципліни

Разом*:* 120 год., з них лекції – 28 год., практичні– 14 год., семінарські – 14 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., підсумковий контроль – 30 год.

Модуль	***Змістовий модуль I. Міжнародна економічна система***			***Змістовий модуль II. Міжнародна торгівля***				***Змістовий модуль III. Міжнародний рух ресурсів***				***Змістовий модуль IV. Глобалізація***		
К-сть балів за модуль	76 балів			93 бали				93 бали				76 балів		
Лекції	Тема 1 (1 бал)	Тема 2 (1 бал)	Тема 3 (1 бал)	Тема 4 (1 бал)	Тема 5 (1 бал)	Тема 6 (1 бал)	Тема 7 (1 бал)	Тема 8 (1 бал)	Тема 9 (1 бал)	Тема 10 (1 бал)	Тема 11 (1 бал)	Тема 12 (1 бал)	Тема 13 (1 бал)	Тема 14 (1 бал)
Практичні, семінарські заняття	Тема 1 (11 балів)	Тема 2 (11 балів)	Тема 3 (11 балів)	Тема 4 (11 балів)	Тема 5 (11 балів)	Тема 6 (11 балів)	Тема 7 (11 балів)	Тема 8 (11 балів)	Тема 9 (11 балів)	Тема 10 (11 балів)	Тема 11 (11 балів)	Тема 12 (11 балів)	Тема 13 (11 балів)	Тема 14 (11 балів)
Самостійна робота	15 балів			20 балів				20 балів				15 балів		
Модульний контроль	25 балів			25 балів				25 балів				25 балів		
Підсумковий рейтинговий бал – 338														
Коефіцієнт переведення рейтингу у 60-бальну шкалу – 5,63														
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів													

Політика академічної доброчесності та використання інструментів штучного інтелекту

1. Нормативна основа. Освітній процес і оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюються з дотриманням вимог статті 42 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про вищу освіту», Положення про академічну доброчесність Київського столичного університету імені Бориса Грінченка та Кодексу корпоративної культури Університету.

2. Робота здобувача. Усі види навчальної діяльності з дисципліни - відповіді на практичних заняттях, модульні контрольні роботи, розрахункові та аналітичні завдання, презентації, реферати, самостійна робота, підсумковий контроль - виконуються здобувачем **самостійно**. Використання чужих ідей, даних, розрахунків або тексту допускається лише за умови коректного посилання на джерело.

Здобувач має право користуватися будь-якими джерелами інформації та консультуватися з викладачем, одногрупниками й фахівцями. Обмеження стосується не доступу до інформації, а **привласнення чужого результату як власного**.

3. Порушеннями академічної доброчесності вважаються:

- **академічний плагіат** - оприлюднення результатів чужої наукової або навчальної праці як власних, а також відтворення тексту, розрахунків, таблиць, рисунків чи висновків з інших джерел без посилання;
- **самоплагіат** - повторне подання власної роботи, яку вже було зараховано з іншої дисципліни або в попередньому семестрі, без погодження з викладачем;
- **фабрикація** - вигадування даних, результатів розрахунків, джерел або посилань, яких не існує;
- **фальсифікація** - свідома зміна або модифікація вихідних даних чи результатів розрахунків;
- **списування** - виконання завдань контрольних заходів із використанням не дозволених джерел інформації або технічних засобів;
- **обман** - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної навчальної діяльності, зокрема здавання роботи, виконаної іншою особою;
- **хабарництво** та **необ'єктивне оцінювання** - у значеннях, визначених статтею 42 Закону України «Про освіту».

4. Перевірка робіт. Письмові роботи, що подаються на оцінювання у обсязі, достатньому для перевірки на плагіат (реферати, аналітичні записки, розрахунково-графічні та проєктні роботи), перевіряються на наявність текстових збігів у системі, яку використовує Університет. Рекомендований рівень оригінальності тексту - **не нижче 70 %**. З розрахунку оригінальності виключаються коректно оформлені цитати, бібліографічний опис, назви нормативно-правових актів, стандартні формулювання методик і формули.

Робота з рівнем оригінальності нижче встановленого повертається на доопрацювання. Повторне подання роботи з тим самим порушенням є підставою для виставлення нульової оцінки за відповідний вид роботи.

5. Використання інструментів штучного інтелекту. Генеративні інструменти штучного інтелекту (ChatGPT, Claude, Gemini, Copilot та аналогічні) є частиною сучасного професійного інструментарію економіста, і дисципліна не забороняє їх використання. Водночас застосовуються такі правила.

Дозволено без окремого погодження:

- пошук і попередній добір джерел за темою (з обов'язковою подальшою перевіркою кожного джерела за бібліотечним каталогом, офіційним вебсайтом видання або через сервіс doi.org);
- переклад іншомовних текстів;
- перевірка орфографії, граматики та стилістики власного тексту;
- пояснення незрозумілих понять, формул і методик;
- генерування ідей, планів і структури роботи;
- допомога у форматуванні таблиць, побудові діаграм і оформленні візуалізацій;
- генерування навчальних прикладів і запитань для самоперевірки.

Не дозволено:

- подання згенерованого тексту як власного - зокрема аналітичної частини, інтерпретації результатів, висновків і пропозицій;
- виконання розрахунків без розуміння їх методики, коли здобувач не може самостійно пояснити хід і результат обчислення;
- генерування вихідних даних, статистичних показників або емпіричних результатів;
- використання будь-яких зовнішніх інструментів під час аудиторних контрольних заходів і підсумкового контролю, якщо викладач прямо не дозволив їх застосування;
- **подання посилань на джерела, згенеровані або запропоновані інструментом штучного інтелекту, без перевірки їх реального існування.** Наявність у роботі неіснуючого джерела кваліфікується як фабрикація (п. 3), незалежно від того, чи здобувач діяв свідомо.

Обов'язок декларування. Якщо генеративні інструменти застосовувалися при підготовці роботи, здобувач зазначає це в примітці наприкінці роботи за формою: назва інструменту, мета використання, обсяг застосування. Наприклад: *«При підготовці роботи використано ChatGPT для попереднього пошуку джерел за темою розділу 2 та перевірки стилістики тексту. Усі джерела перевірено за бібліотечними каталогами. Розрахунки, аналіз та висновки виконано автором самостійно»*.

Декларування використання не знижує оцінку. Приховане використання за наявності ознак генерованого тексту розглядається як обман (п. 3).

Ключовий критерій. Незалежно від застосованих інструментів, здобувач має бути здатним пояснити на вимогу викладача походження кожного наведеного числа, логіку кожного розрахунку і зміст кожного твердження у власній роботі. Нездатність це зробити є самостійною підставою для зниження оцінки за відповідний вид роботи.

6. Наслідки порушення. За встановленим фактом порушення академічної доброчесності викладач може: повторно оцінити роботу; повернути роботу на

доопрацювання; виставити нульову оцінку за відповідний вид роботи; призначити повторне проходження оцінювання. У разі повторних або систематичних порушень питання виноситься на розгляд кафедри в порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Університету.

7. Права здобувача. Здобувач має право: бути поінформованим про правила академічної доброчесності до початку вивчення дисципліни; ознайомитися з результатами перевірки власної роботи; надати пояснення щодо виявлених збігів; оскаржити рішення викладача в порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Університету.

Рекомендовані джерела

Основна

1. Міжнародна економіка: креативність, плановість, законність (Навчальний посібник) / П. Лісовський. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2026.
2. Міжнародна економіка: підручник/Герасимчук, С. В. Войтко. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. – 532 с.
3. Зовнішньоекономічні відносини України в умовах російсько-української війни : монографія/ О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2026. 367 с.
4. Козуб В.О., Горобинська, М.В., Доброскок Ю.Б. та ін. Міжнародна економіка : навч.-практ. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 308 с.
5. Міжнародні економічні відносини : підручник. 2-ге вид., М58 переробл. та доповн. / [кол. авт.]; за ред. О. А. Довгаль. Харків. ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 852 с.
6. Специфіка європейської економічної інтеграції України в умовах асоціації з ЄС та розвитку нової промислової революції : монографія Specificity of European economic integration of Ukraine in the terms of association with the EU and the development of the new industrial revolution : monograph / кол. авторів; за ред. І.Ю. Матюшенка. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2023. 408 с.

Додаткова

1. International economy: handbook/ D.Lukianenko, A.Poruchnik, Y. Stoliarchuk. K.: KNEU, 2021. 671 p.
2. Міжнародна економіка: підруч. / Є.В. Савельєв, І.Я Зварич. вид.4-те переробл. та допов. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 424с.’
3. Грущинська Н.М. Індустріальні парки як інструмент розвитку національної економіки України у воєнний та повоєнний періоди. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2026. Випуск 59. DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2026-59-5
4. Грущинська Н.М. Трансформація міжнародних економічних відносин України. Міжнародному науковому журналі

«Інтернаука».Серія:"Економічнінауки". Випуск12(68)/2022 https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-12-8474

5. Грущинська Н.М. Сервісна економіка в сучасних геотрансформаційних процесах . Збірник наукових праць "Вчені записки" КНЕУ. № 30(1), 2023 року, с.172-180

6. Грущинська Н.М. Системна взаємодія економічної дипломатії та економічної безпеки в контексті геополітичної нестабільності. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (24), 384-391. https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.42

7. Hrushchynska N. Digital technologies as a driver of creative economy development in the international context. Креативна економіка та роль IT в цифровому світі" (анг.мов.). Вид - во. Oktan Print (Чехія), 2025. 700 с., С.150-170

8. Міжнародна економіка: підруч. [для бакалаврів спеціальності «економіка»] / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич. [вид. 4-те, переробл. та доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 424 с.

9. Рогач О. І. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.

10.Гобела В.В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.

11.Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / О. П. Подцерковний, Д. В. Зятіна, Е. Г. Бойченко, В. П. Попелюк. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 166 с.

12. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1. Теоретичні основи дослідження економічної кон'юнктури розвинених країн. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 421 с.

13. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн : навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 2. Практичні аспекти дослідження економічної кон'юнктури розвинених країн. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 392 с.

14.Резнікова Н. В., Іващенко О. А., Курбала Н. В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 17–24. URL: http://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.9.17

15.Резнікова Н., Булатова О., Іващенко О. Цифровий розрив чи цифрова нерівність? Нові виміри глобальних асиметрій соціально-економічного розвитку в умовах техноглобалізму. Вісник Маріупольського державного університету. Сер.; Економіка, №25, 2023. – с.45-75

16.Reznikova N., O Ivashchenko O., Ptashchenko O. International strategic alliances in the context of digital transformation and data market development European scientific journal of Economic and Financial innovation 2 (12), 2023, p. 214-227

17.Резнікова Н., Іващенко О., Дворник І. Регуляторний арбітраж як інструмент тінізації глобальної економіки: у пошуках балансу між юрисдикційною конвергенцією та конкуренцією на міжнародних ринках. MODELING THE

DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS. 2022. № 4. С. 179–186. URL: https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-24

18.Шлапак А.В., Юрченко О.А., Никонюк К.О. Подолання викликів та вивчення можливостей у межах концепції зеленої економіки: приклад міських транспортних мереж в Україні. Grassroots Journal of Natural Resources (8(1)). 2025. с. 61-81.

19.Shlapak Alla, Sunduk, A., Korenyuk, P., Zhukova, Yuliia, Kobzar, O., Kolmakova, V. Ecological Urbanism as an Important Principle to Functioning of Modern Cities. CT Analysis and Applications: Proceedings of ICT4SD 2025 (11). с. 117-126.

20.Shlapak Alla Zavadska, Yuliia Yatsenko, Olha, Iatsenko, Oleksandr, Mykhailova, Mariia, Dluhopolskyi, Oleksandr Sustainable and Resilient International Agricultural Trade: Global Uncertainty and Regional Reactions (2025) Problemy ekorozwoju / Problems of sustainable development, 20 (2). с. 101-113.

21.Tiurina N., Shelest I., Ivashchenko O., Khadzhynov I., Harva O. Regulatory policy of the foreign economic activity of the state. Cuestiones Políticas. 2022. Vol. 40 (74). P. 515-530. URL: https://doi.org/10.46398/cuestpol.4074.28

Інформаційні джерела

1. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: http://www.ebrd.com/
2. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: http://www.imf.org/
3. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації. URL: http://www.ifc.org/
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://www.portal.rada.gov.ua
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua
6. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. URL: http://www.iom.org
7. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: http://www.ilo.org
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://www.bank.gov.ua
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: http://www.niss.gov.ua
10. Офіційний сайт Організації об’єднаних націй. URL: http://www.un.org
11. Офіційний сайт Світового банку. URL: https://www.worldbank.org
12. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: https://www.wto.org
13. Офіційний сайт Українського національного комітету Міжнародної торгової палати. URL: http://iccua.org/
14. ЕНК «Міжнародна економіка» https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=28209